

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Zbigniew Kapiński

w sprawie **A. R.**

uniewinnionego od czynu z art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 9 maja 2023 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na niekorzyść uniewinnionego

od prawomocnego postanowienia Sądu Najwyższego

z dnia 23 września 2021 r., sygn. akt V KK 400/20

pozostawiającego bez rozpoznania kasację pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z dnia 15 listopada 2019 r., sygn. akt IV Ka 489/19,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 2 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI K 48/17

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje Sądowi
Najwyższemu kasację pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej do
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2021 r., sygn. akt V KK 400/20 pozostawiono bez rozpoznania kasację pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 15 listopada 2019 r., sygn. akt IV Ka 489/19, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w

Świdnicy z dnia 2 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI K 48/17. Podstawą rzeczowego rozstrzygnięcia był art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy motywował, iż po myśli art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k. termin do wniesienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia dla stron wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Jak ustalono, odpis wyroku sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem doręczono pełnomocnikowi oskarżyciela posiłkowego w dniu 7 stycznia 2020 r. Natomiast kasacja została wniesiona w dniu 7 lutego 2020 r. Mając na względzie zasady obliczania i zachowania terminów z art. 123 § 1 k.p.k., termin do wniesienia kasacji, liczony od dnia doręczenia pełnomocnikowi oskarżycielki posiłkowej wyroku sądu odwoławczego z uzasadnieniem, upłynął dnia 6 lutego 2020 r. Tym samym Sąd Najwyższy stwierdził, że wniesienie kasacji w dniu 7 lutego 2020 r. było czynnością dokonaną po terminie (k. 19-20 akt sprawy V KK 400/20).

Powyższe postanowienie w trybie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył kasacją Rzecznik Praw Obywatelskich, w całości na niekorzyść uniewinnionego A. R., zarzucając rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów postępowania tj. art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k. poprzez ich zastosowanie na skutek błędnego uznania, iż kasacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej D. D. na niekorzyść A. R. od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 15 listopada 2019 r., o sygn. akt IV Ka 489/19 utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 2 kwietnia 2019 r., o sygn. akt VI K 48/17 została wniesiona po terminie, o którym mowa w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k. i wobec tego nie podlega rozpoznaniu, w sytuacji gdy kasacja została wniesiona przez tego pełnomocnika w terminie przewidzianym w powyższym przepisie i podlegała merytorycznemu rozpoznaniu. Podnosząc tak sformułowany zarzut Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2021 r., sygn. akt V KK 400/22 i przekazanie sprawy temu sądowi do rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym (k. 4-6v akt sprawy I KK 376/22). Rzeczona kasacja wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Oczyszczając przedpole do dalszych rozważań podkreślić należy, że rozpoznaniu przedmiotowej sprawy nie stoi na przeszkodzie treść art. 539 k.p.k. Postanowienie Sądu Najwyższego o pozostawieniu kasacji bez rozpoznania nie stanowi bowiem orzeczenia „zapadłego w następstwie rozpoznania kasacji”, zatem może być ono zaskarżone w trybie kasacji (zob. postanowienie SN(7) z dnia 26 września 1996 r., II KKN 87/96, OSNKW 1997, nr 1-2, poz. 2; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2006 r., II KK 156/06, OSNwSK 2006, nr 1, poz. 2484).

Kluczową kwestią okazało się zbadanie kiedy w istocie doręczono pełnomocnikowi oskarżycielki posiłkowej D. D. wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 15 listopada 2019 r., sygn. akt IV Ka 489/19 wraz z jego uzasadnieniem, co determinuje ocenę zasadności zaskarżonego postanowienia. Sąd Najwyższy na posiedzeniu w dniu 23 września 2021 r. dysponował aktami sprawy, z których jednoznacznie wynikało, że wskazany wyrok wraz z uzasadnieniem został odebrany przez adw. A. T. w dniu 7 stycznia 2020 r. (dokument elektronicznego pokwitowania odbioru znajdujący się na k. 1746 akt sprawy VI K 48/17). Z kolei kasację nadano w dniu 7 lutego 2020 r. (data stempla pocztowego k. 1573v). W świetle takiego stanu rzeczy uzasadnionym był wniosek, iż termin do wniesienia kasacji określony w art. 524 § 1 zd. 1 k.p.k. upłynął z dniem 6 lutego 2020 r., co zgodnie z art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. implikowało rozstrzygnięcie o pozostawieniu bez rozpoznania wywiedzionego nadzwyczajnego środka odwoławczego. Ocena ta musi jednak ulec rewizji w świetle okoliczności ujawnionych już po dacie zaskarżonego orzeczenia.

Jak bowiem wynika z akt sprawy V KK 400/20, w dniu 15 listopada 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, w którym zwrócił on uwagę, iż w rzeczywistości odbiór korespondencji zawierającej wyrok sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem nastąpił nie 7 stycznia 2020 r., a w dniu 9 stycznia 2020 r., co winno skutkować przyjęciem, iż wywiedziona przez niego kasacja została wniesiona w terminie (k. 28-29 akt sprawy V KK 400/20). Potwierdzeniem powyższych okoliczności było załączone pismo P. S.A. z dnia 26 października 2021 r., znak [...], które stwierdza uchybienie na etapie oddawczym

przesyłki rejestrowanej o nr [...] (zawierającej wyrok sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem), polegające na zaznaczeniu daty 7 stycznia 2020 r. jako daty wydania przesyłki pomimo, iż fizycznie czynność ta nie miała miejsca, a jej rzeczywiste wydanie adresatowi nastąpiło w dniu 9 stycznia 2020 r. (k. 30 akt sprawy V KK 400/20). Przewodniczący Wydziału V Izby Karnej Sądu Najwyższego w odpowiedzi na powyższe pismo poinformował pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, że nie jest możliwe uchylenie z urzędu rzeczzonego postanowienia Sądu Najwyższego, a jego zaskarżenie może nastąpić w trybie art. 521 § 1 k.p.k. (k. 33 akt sprawy V KK 400/20). Wynikiem opisanych zdarzeń jest niniejsza kasacja nadzwyczajna.

W świetle przedstawionego stanu faktycznego należało przyznać walor słuszności zarzutowi podniesionemu przez Rzecznika Praw Obywatelskich, gdyż kasacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej nadana w dniu 7 lutego 2020 r. w rzeczywistości została wniesiona z zachowaniem terminu do dokonania tej czynności prawnej, w związku z czym winna zostać merytorycznie rozpoznana. Skoro jak ustalono odbiór korespondencji zawierającej wyrok sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem nastąpił w dniu 9 stycznia 2020 r., to termin do wniesienia kasacji upływał w dniu 10 lutego 2020 r. (ostatni dzień 30-dniowego terminu przypadął na sobotę 8 lutego 2020 r., tym samym zgodnie z art. 123 § 3 k.p.k. uległ on wydłużeniu). Z tych też powodów należało uznać, że postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2020 r., sygn. akt V KK 400/20 cechuje rażąca obraza przepisów postępowania wskazanych przez skarżącego, która bez żadnych wątpliwości miała istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, bowiem skutkowało pozostawieniem wniesionej kasacji bez rozpoznania, pomimo tego, że w rzeczywistości została wniesiona z zachowaniem wymogu ustawowego określonego w art. 524 § 1 zd. 1 k.p.k.

Nie można uznać za zawinione przyjęcie przez Sąd Najwyższy daty odbioru wyroku sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem w dniu 7 stycznia 2020 r., a w konsekwencji stwierdzenie, że kasacja została wniesiona po terminie, albowiem okoliczności te wynikały z materiałów akt sprawy. Niemniej jednak brak wiedzy sądu co do rzeczywistej daty doręczenia wyroku sądu drugiej instancji nie może skutkować pozostawieniem w obrocie prawnym orzeczenia wydanego z rażącym

naruszeniem przepisów art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k. Uchybienie ma charakter obiektywy, dlatego też konieczne było uwzględnienie kasacji jako oczywiście zasadnej, a tym samym uchylenie zaskarżonego nią postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu do rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym.

Uwzględnienie kasacji na niekorzyść A. R. było możliwe z uwagi na jej wniesienie przez Rzecznika Praw Obywatelskich przed upływem roku od uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia (art. 524 § 3 *a contrario* k.p.k.).

Z tych też względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.